

Aanpak Hotspots

Het CBS heeft de wettelijke plicht en vindt ook dat het de morele plicht heeft om de maatschappij zo min mogelijk te belasten terwijl we onze wettelijke taak vervullen. Daarom selecteert het CBS per onderzoek steekproefsgewijs welke bedrijven gegevens aan moeten leveren om genoeg data te hebben voor het maken van betrouwbare statistieken.

In het algemeen worden kleine bedrijven (met een beperkt aantal werkzame personen) relatief weinig in steekproeven geselecteerd en dus relatief weinig belast. Uitvraag bij kleine bedrijven blijft echter nodig voor het maken van statistieken, die op hun beurt nodig zijn voor het maken van beleid op Europees en nationaal niveau. Bovendien is de grootte van een bedrijf (uitgedrukt in werkzame personen) zeker niet bij alle statistieken een relevante maat voor het belang van een bedrijf.

Bedrijven met minder dan 10 werkzame personen die gedurende 12 maanden voor meer dan drie verschillende statistieken worden benaderd en bedrijven met 10 t/m 19 werkzame personen die gedurende 12 maanden voor meer dan vier verschillende statistieken worden benaderd, noemen we **hotspots**.

Hotspots kunnen door toeval ontstaan doordat steekproeven van verschillende statistieken niet op elkaar afgestemd zijn. Hierdoor kan de enquêtedruk spreiding namelijk niet breed over de verschillende statistieken toegepast worden. De meeste hotspots ontstaan echter niet door toeval, maar doordat ze bij veel statistieken als een belangrijke eenheid worden gezien (mogelijk door bepaalde specifieke kenmerken van het bedrijf) en daardoor een grote kans krijgen om in de steekproef getrokken te worden. We zien dan ook dat het grotendeels steeds dezelfde bedrijven zijn die hotspot zijn of dreigen te worden.

Wat is eerder gerealiseerd?

Tussen 2021 en 2024 is een pragmatische aanpak gevolgd om het aantal hotspot-bedrijven te verminderen. Dat heeft geleid tot een halvering van het aantal hotspots, d.w.z. van 800 naar 400. De werkwijze was als volgt: De steekproefgroep bekeek bij de steekproeftrekking welke bedrijven hotspot waren, en vervolgens gingen de statistiek-eigenaren na welke hotspots uit de steekproef verwijderd dan wel vervangen konden worden door andere bedrijven.

Pilot gestart in Q3 2025

In Q3 2025 is de verkenning van fase 2 van het Hotspotsproject gestart, samen met de statistiekmakers van de onderzoeken ICT bedrijven, Internationale Handel in Diensten, Kwartaalstatistiek Vacatures en Ziekteverzuim, R&D en Innovatie, Bedrijfsafvalstoffen, Milieukosten, Financieringsmonitor, Productiestatistiek, Korte termijn Statistiek, en Investerings Jaar.

Tijdens deze verkenning wordt er voorafgaand aan de steekproeftrekking al per statistiek nagegaan welke specifieke hotspot-bedrijven echt nodig zijn om goede statistieken te maken en welke potentiële hotspot-bedrijven uit de steekproef gelaten kunnen worden. Daarna wordt per statistiek volgens de reguliere planning de steekproef getrokken.

Bovendien wordt vanaf 2026 gebruik gemaakt van nieuwe steekproeftooling (in de steekproefmodule), om de bedrijven zo optimaal mogelijk over de onderzoeken te verdelen. Een voordeel van deze nieuwe tooling is dat steekproeven niet meer op elkaar afgestemd hoeven te worden, waardoor enquêtedrukspreiding in de praktijk gemakkelijk breder kan worden toegepast. De methode die in de nieuwe tooling wordt toegepast is beschreven in [Een breed toepasbare steekproefmethode voor spreiding enquêtedruk bedrijven | CBS](#). Meer informatie over het toepassen van enquêtedrukspreiding bij bedrijven is te vinden in de CBS-Methodereeks: [Enquêtedrukspreiding bij bedrijven | CBS](#).”

Doorkijkje naar de toekomst

Op basis van de opgedane ervaring wordt de benadering verder aangescherpt en voor bedrijven t/m GK 4 zo mogelijk verbreed naar andere statistieken. Daarnaast biedt deze verkenning wellicht handvaten om ook in GK 5 de enquêtedruk verder te reduceren, en de bedrijven met een hoge enquêtedruk zo goed mogelijk te ondersteunen.